

Harnóczy Örs: Török László temetési búcsúbeszéde
Salföld, 2020. június 17.

Tisztelt Gyászolók, Tisztelt Barátaim!

Salföldön történt valami. Valami felfoghatatlan. Török Laci barátunk kezéből kiesett a fényképezőgép. Leejtette a földre. Már nem tudott lehajolni érte. Abban a kis dobozban benne van, volt az egész élete.

Felemelem, megpróbálom kinyitni, de a zár a blende örökre bezárult. Belelesek a keresőablakba, sötétség és csend.

Emlékezem! Segítségül hívom az én fotómasinámat. Félve, remegve tekintek a gépbe.

Futnak a képek, kavarnak, peregnek egymás után. Szinte összefolynak.

Az első kép:

1978. Szeged. A Szegedi Fotószalon. Te, mint az előző évi fődíjas önálló kiállítást rendezhettél. Mi a pécsi Focus csoport, mint az az évi nyertes voltunk jelen. Te akkor már a híres World Press díjas ismert fotóművész voltál, mi az ismeretlen vidéki fiúk. Elsőként gratuláltál nekünk. Ez volt a megismerkedésünk. Kiderült, hogy hasonlóan gondolkodunk a fotográfiáról, a világról. Barátok lettünk. A 200 km-es távolság sem volt akadály. Mármint a Budapest Pécs távolság. Az együttgondolkodás összehozott minket.

Villanás, újabb kép

1986 Nagyatád. Találkozások címen meghívásos kiállítás. Ott van a kortárs fotósok java. Te is. Valahogy mindig a középpontban vagy, pedig csendben, szerényen a háttérből mozgatod a szálakat. Nagy terveket szövögetsz.

Újabb fotó

Ez már Salföld. Meginvitáltál Nagyatád után a portádra. A nemrég vásárolt parasztház újjászületőben van. Nádtető, ... pajta ... még üres és romos. A későbbiekben ez fontos funkciót kap.

Megigéztél. Én is ide akarok jönni... Hamarosan és is bebíró lehettem az ellenállhatatlan csábításodnak. De még sokan estek ebbe a csapdába...

Egészen különleges szellemi légkör uralkodott akkoriban, a barátság kitapintható volt.

Újabb fotó

1991. Az üres pajtád immár Pajta Galéria lett. Évek alatt szisztematikusan építetted fel a fotográfia szentélyét. Megnyitó. Sosem látott pezsgés. Itt az egész Medence és fél Budapest. Fotóünnep. A Pajtában a vernisszászra felállított Galántai György féle fém-zeneszobor hangja messze száll, a szívekig hatol. Boldog vagy. Gyermeked Lackó és Évike önfeledten játszanak, érzik, tudják. Itt nagy dolog született.

Újabb kép

1995 Pécs. Kortárs Magyar Fotográfia. Fotó az egész város. Oroszlánrészed van benne, hogy létrehozhattuk. Együtt volt a fotósok nagy családja. Ritka pillanat.

Futnak a képek, újabb fotó

Salföld. A galéria működik. Fáradhatatlanul szervezel... Honnan van ennyi energiád? Kiállítás kiállítást követ. Kálisoknak és másoknak. Soroljak neveket? Végtelen a sor Arday Ildikótól Somogyi Győzőig. Nincs megállás. Óriási hittel és erővel szervezed a jobbnál jobb fotókiállításokat. Jut belőlük a Faluházba is.

Új fejezet a Magyar Művészeti Akadémia megjelenése a falunkba. Ez is a te érdemed.

Itt és most kell megemlítenem feleségedet, Évát, aki több évtizede társad jóban, rosszban. Csendesen a háttérből irányítja a dolgaitokat mint háziasszony, titkárnő, pénzügyes és a többi. Hiszen ti ketten egyek vagytok. A gyerekek is felnőttek. Éviből Éva, Lackóból László lett.

Egy tablón három képet is látok, életed három fundamentumát.

Elsőn a család. Lám, ezért születhetett meg 1973-ban az a bizonyos fotográfia – A család – amellyel üzentél a világnak, emberek család nélkül nincs egészséges társadalom.

Sokat meséltél szüleidről, édesapádról, anyukádról, József bátyádról. Szüleid, hogy közel legyenek hozzád, a salföldi földben nyugszanak.

Másodikon a fotográfia: egész életedet ennek szentelted. Művész voltál. Alkottál. Sikerek, díjak kísérték művészi utadat. Szerény maradtál- Másokat segítettél, menedzselteél. Megköszönték?

Harmadikon a Pajta. Azért hoztad létre, hogy legyen egy hely, ahol a fotóművészet otthonra lelhet.

Apáti Tóth Sándortól Zátonyi Tiborig. Állandó vendégek a fotós cimborák is. Balla, Herendi, Kovács Laci, Körte, Stalter, Tóth Gyuri. Itt ők is otthon vannak. Megható gesztus néhai barátodnak, Gábor Kálmánnak az emlékszoba kialakítása.

Újabb villanás

Török Laciék a salföldi bebírók. Ti beleszerettetek a kis faluba, a falu népe befogadott benneteket. Tisztelték, szerettek, A régiek az újak. A nénik, a Terus, az Etus a Magdus ... a bácsik a Bölcskei, a Steiner, a Szabó és a többiek.

A Pajta Galéria kultikus hely lett. Te ritkán mozdultál ki, tettél falusétát, inkább hozzád jöttek a barátok, a tisztelőid, az ismeretlenek... Ültél a törzshelyeden csendben. E magaslatról lövellted ki felénk a szeretetnyilacskaidat. És mi nem ugrottunk el előle.

Újabb fotó

Asztal és számítógép felett hajlongunk. Itt van Kincses Karcsi is. Dolgozunk. Előttünk a Török-életmű. Gazdag munkásságról könyvek születtek. A galéria működéséhez katalógusok, meghívók, plakátok készültek. Büszkeség tölt el, hogy részese lehettem e nagy folyamatnak.

Fotó villan

Elérzékenyülök, megegyeszer belenézek a gép keresőablakába. Téged látlak. Mosolyogsz.

Csillag a szemed. Aztán homályosodik, távolodik a kép, ... elszáll a messzeségbe, ... a kékbe, ... a „Török-kékbe”, ... az öröklétbe ...

Drága Barátom! Isten veled!

Nyugodj békében!